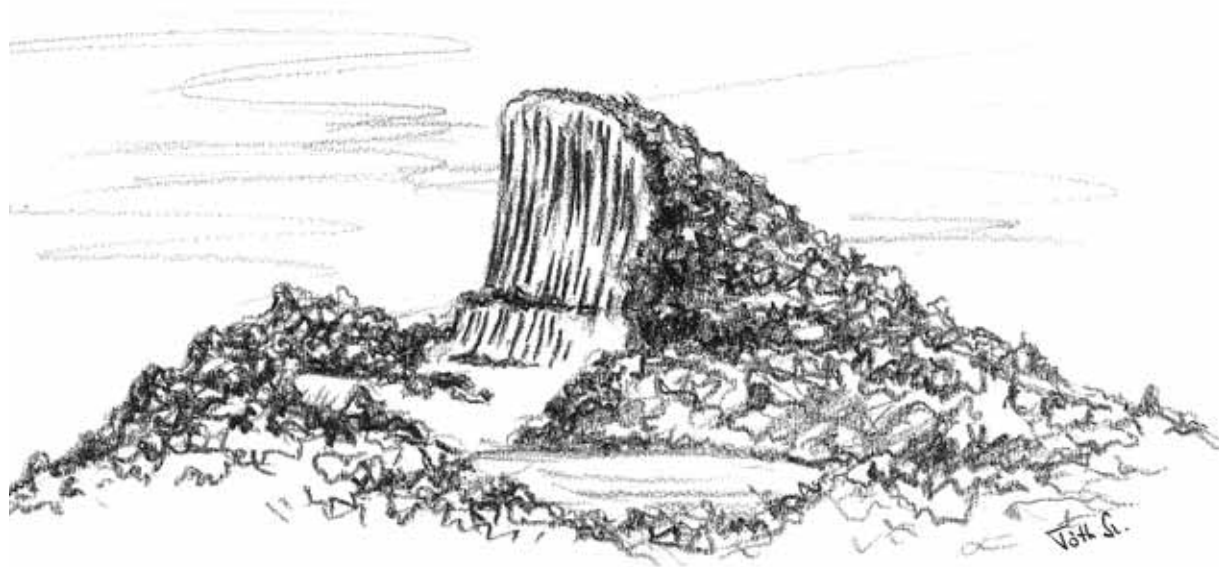

Káli-medence

I. A Káli-medence általános kérdéssora

1. Melyik szerzetesrendhez tartozott a salgföldi kolostor?
 - a. bencések
 - b. pálosok
 - c. ciszterciák
2. Milyen stílusjegyeket vélsz felfedezni az épületegyüttes romjain?
 - a. román
 - b. gótikus
 - c. reneszánsz
3. Mit bányásznak Salföld határában, Kisörspusztán? Melyik madár fészkel nagy számban ebben a bányában? _____
4. Húzd alá azokat az eszközöket, amelyek láthatóak Salföld címerében!
 - a. kapa
 - b. gereblye
 - c. cséphadaró
 - d. sarló
 - e. borona
5. Sorolj fel néhány védett növényfajt a salgföldi kőtengerből!

6. A salgföldi házak homlokzata szépen díszített. Rajzold le azt a vakolatdíszet, amelyik neked a legjobban tetszett!
7. Nagyon fontos, hogy a rétek kaszálásának időpontját helyesen válasszuk meg, nemcsak a növényvilág szempontjából, hanem egy igen ritka madarunk miatt is. Melyik ez a kékkúti réteken is élő madár? Rakd össze a nevét az alábbi betűkből! R A S H I: _____

8. Mikor épült a kékkúti műemlékház? _____

9. Mi hiányzik az épületről? Röviden írd le, hogyan fűtötték az épületet!

10. Húzd alá melyik ásványi anyag található meg a kékkúti ásványvízben! Vastagon jelöld azt, amelyiknek vöröses színét köszönheti! (Néhány nap után a palackban tartott forrásvízből vöröses színű üledék csapódik ki.)

- a. kalcium
- b. nitrit
- c. nitrát
- d. vas
- e. magnézium
- f. hidrogénkarbonát

11. A Káli-medence legnagyobb településének neve és hozzá kapcsolódóan négy látnivaló, valamint állatok, növények vannak elrejtve a sorok között. Keresd meg őket! (Csak föntről lefelé és balról jobbra kell keresned.)

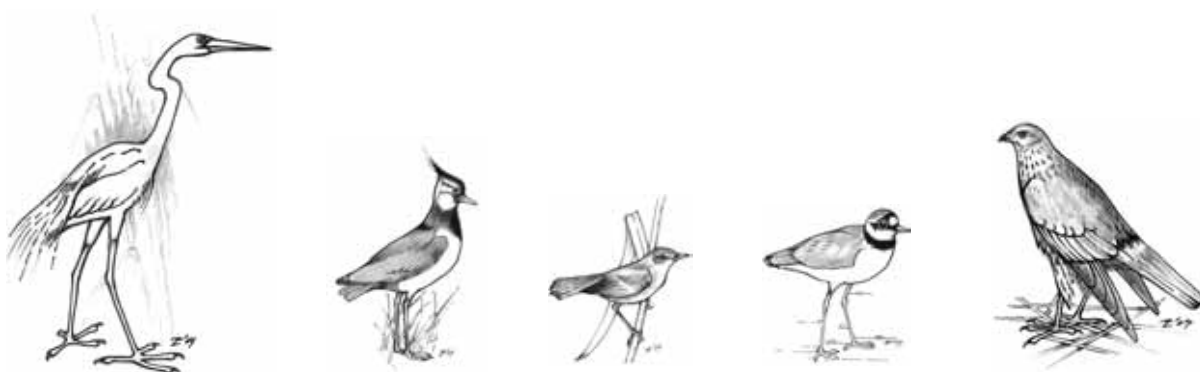
K A K U K K F Ű G R Ü M Ú T
Ú R I K Ő V Á G Ó Ö R S B P
T A N O V E R P L B Ö I Í A
I H É R I C S O Y Ü M R B C
Z S I N A G Ó G A R Z I I S
N A G Y K Ó C S A G Á N C I
E T M I L É K Ő T E N G E R
D A C T E M P L O M S Ó L T
Ő Z D Ó N Ő S Z I R O M I A

12. Szúnyoglábon élek,
a gólyától félek.
Vízben élek, brekegek,
Ismertek-e gyerekek? _____

13. Sorolj fel legalább három kétéltűt a Kornyi-tó környékéről!

14. Milyen kőzetten terül el a Kornyi-tó? Van néhány növény, amely jelzi Neked ezt a kőzetet. Az egyik növény nevének betűit összekevertük. Melyik ez?
T A Z O E S Z Ű T T S _____

15. Írd a képek alá a madarak nevét!

16. Próbálj meg az alább felsoroltakból két táplálékláncot összeállítani!

- a. karcsúperje, b. kerecsensólyom, c. mezei pocok, d. egerészölyv, e. lucerna, f. ürge
-

17. A keresztretjvényt megfejtve, egy, a Káli-medence nyugati dombjain élő érdekes növény nevét kapod meg.

- a. Igen hosszú csápú, „vitéz” bogár.
b. A Fekete-hegy legmagasabb pontja.
c. Mátyásmadár más szóval.
d. „Harci szerszámmal felszerelt” védett pillangó.
e. „Nyolclábú” orchidea-féle.
f. A lovak fontos takarmánya.

18. Mely nevezetes épületekre emlékszel köveskáli látogatásodból?

19. Milyen kőzet építi fel a Köveskál és Szentbékkálla között található Fekete-hegyet? Hogy keletkeztek a hegy platóján található tavacsok?

20. Melyik virágot látod a rajzon? Mit tudsz róla?

21. A szentbékkállai kőtenger képződményeinek mely alkotóelemeire emlékszel?

22. Milyen növényeket láttál a kőtengerben?

23. Hogy hívják a kövek felszínén kialakult mállási formákat, melyekben összegyűlik az esővíz? _____

II. Salföld Major

1. Melyik állat neve hiányzik a szólásokból, közmondásokból?

- a. Magas _____-ről beszél.
- b. A _____-nak négy lába van , mégis megbotlik.
- c. Csökönös, mint a _____.
- d. A _____-at ábécére tanítja.
- e. Amelyik _____ ugat, nem harap.
- f. Nem eszi meg a _____ a telet.
- g. Akármeddig neveled a _____, csak _____ lesz belőle.
- h. Vak _____ is talál szemet.
- i. Amelyik _____ sokat kárál, keveset tojik.
- j. Olyan, mint a kerge _____.
- k. Erős, mint a _____.

2. Melyik nálunk is tenyésztett baromfifaj származik Amerikából?

3. A tyúk mennyi idő alatt épít fel testében egy tojást? _____

4. Az alábbiak közül húzzátok alá azokat, melyek a természetes baromfitartásra jellemzőek!

- a. tágas élettér
- b. nagy energiatartalmú tápokkal való etetés
- c. intenzív tartástechnológia
- d. hosszabb életűek az állatok
- e. leghatékonyabb termelés
- f. természetes táplálékok fogyasztása
- g. ketrecben vannak az állatok
- h. olcsó

5. Szerintetek melyik tartásban érzik jobban magukat az állatok, és miért?

6. Mi az a három legfontosabb termék, amit a libából állítunk elő?

7. Kössétek össze a baromfifajokat a hozzájuk tartozó hímivarú állatok nevével!

a. tyúk	1. gácsér
b. pulyka	2. gúnár
c. lúd	3. kakas
d. kacska	

8. a. Soroljátok fel a szarvasmarha főbb hasznosítási területeit!

b. Az itt élő magyar szürkemarkarhának mely részeit hasznosítják leginkább?

9. Kössétek össze a takarmányokat a hozzájuk tartozó meghatározásokkal!

a. Kaszált és szárított fű ledarálva.	1. szalma
b. Gabonanövények levágott és szárított szára.	2. szenázs
c. Apróra vágott és erjesztett takarmány.	3. fűliszt
d. Kaszált és szárított fű.	4. szilázs
e. Fonnyasztva erjesztett takarmány.	5. széna

10. Mint tudjátok, a magyar szürkemarkarhát legelőn tartjuk. Melyek a legeltetés előnyei?

11. Soroljátok fel, melyek a tej alkotórészei!

12. Mi a faggyú? _____

13. Össze tudjátok-e párosítani háziállatainkat a hozzájuk tartozó vemhességi időikkel? Ne ijedjete meg a kérdéstől, általában minél nagyobb egy állat, annál hosszabb ideig vemhes.

a. szarvasmarha	1. 115 nap
b. ló	2. 32 nap
c. sertés	3. 285 nap
d. juh	4. 61-70 nap
e. kutya	5. 63 nap
f. macska	6. 150 nap
g. nyúl	7. 340 nap
h. bivaly	8. 336 nap

14. Hány színváltozata van a mangalica sertésnek? Melyiket láthatod Salföldön?

15. Véleményed szerint miért csappant olyan drasztikusan a mangalica létszáma hazánkban?

16. Melyik a házi kacsa, és mi a másik állat?

a. _____

b. _____

17. Mi hiányzik a rackáról? Rajzold oda!

18. Mire tudjuk használni a rackajuh gyapját? _____

19. Melyik században és miért tűnt el a racka majdnem véglegesen?

20. Írd a kép alá a kutyaajták nevét! Szerinted melyik a legfiatalabb fajta Magyarországon?

21. Miért volt fontos, hogy a kuvasznak és komondornak fehér a szőrzete?

22. Hány százalék zsírt tartalmaz a bivalytej?

- a. 2.8%
- b. 4%
- c. 8%

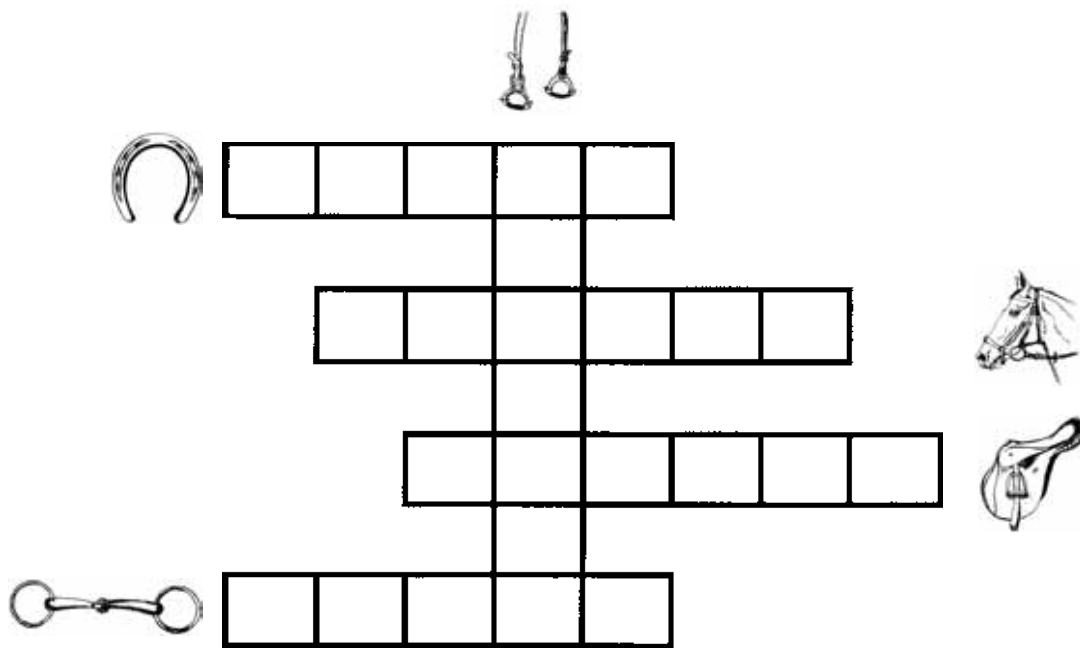
23. Melyik híres olasz sajt készül bivalytejéből?

24. Miért dagonyázik a bivaly?

25. Az összetartozó fogalmakat kösd össze!

a. borjú	1. heréletlen hím
b. tehén	2. fiatal egyed (a gyerek)
c. bika	3. herélt, idős hím
d. üsző	4. fiatal nőstény
e. tinó	5. ellés után, idősebb nőstény
f. ökör	6. herélt, fiatal hím

26. Írd be a keresztrejtvénybe a képeken látható lószerszámok neveit!

III. Hegyestű Geológiai Bemutatóhely

1. A Balaton-felvidéki tűzhányók kb. mikor törtek ki legutoljára?

- a. 200 éve b. 20 millió éve c. 2 millió éve

2. Éltek-e dinoszauruszok a balatoni vulkánok mellett?

- a. igen b. nem, csak később c. egyáltalán nem

3. Milyen ásványi nyersanyagot bányásztak a Balaton-felvidéken?

- a. bauxit b. építőkö c. mangán

4. Milyen kőzetből épül fel a Hegyestű?

- a. vulkanikus b. üledékes c. metamorf

5. Hogyan nyerte a mai alakját a hegy? _____

6. Milyen céllal hozták létre a Hegyestű Geológiai Bemutatóhelyet 1998-ban?

- a. ritka növények termesztésére
b. élő- és élettelen természeti értékek bemutatására
c. barlangok, karsztformák védelmére

7. A középső bányaudvaron a Káli-medence kőzeteiből láttál néhányat, melyikre emlékszel?

8. Mire használják a bazaltot? _____

9. Miért növekszik a kőhalom a felső oszlopsor tövében?

10. Hány fokos a felszínre kerülő kőzetolvadék?

- a. 500 C° b. 1000 C° c. 5000 C°

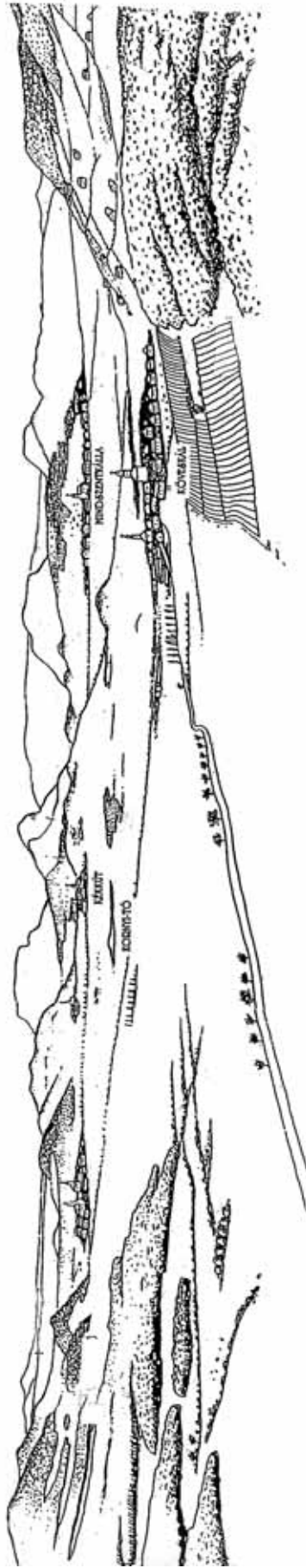
11. A Hegyestűről melyik tavat látjuk?

- a. Balaton b. Tisza-tó c. Velencei-tó

12. Melyik barlang található a Hegyestűhöz legközelebb?

- a. Csodabogyós-barlang b. Tapolcai tavasbarlang c. Baradla-barlang

13. A Hegyestűről csodálatos kilátás tárult eléd. Milyen hegyekre emlékszel? Írd a neveket a megfelelő helyre!

Somogyi Gy. nyomán

14. Mikor és miért hagyták abba a Hegyestű bányászatát? _____

15. A bazalt keménysége, kopásállósága vetekszik...

- a. az agyaggal. b. a dolomittal. c. az andezittel.

16. Az alsó bányaudvaron található a dunántúli kőzetek gyűjteménye, ahol a kőzetek kialakulásuk sorrendjében helyezkednek el. Tedd sorrendbe az alábbi kőzeteket, a legidősebbtől a legfiatalabbig haladva! _____

- a. édesvízi mészkő (Pleisztocén)
b. kvarcfillit (Ordovicium)
c. mészkő (Középső-Kréta)
d. bauxit (Alsó-Oligocén)
e. bazalt (Felső-Pannóniai)
f. vörös homokkő (Perm)
g. dolomit (Felső-Triász)

17. Melyik állatot fedezed fel a találós kérdésekben?

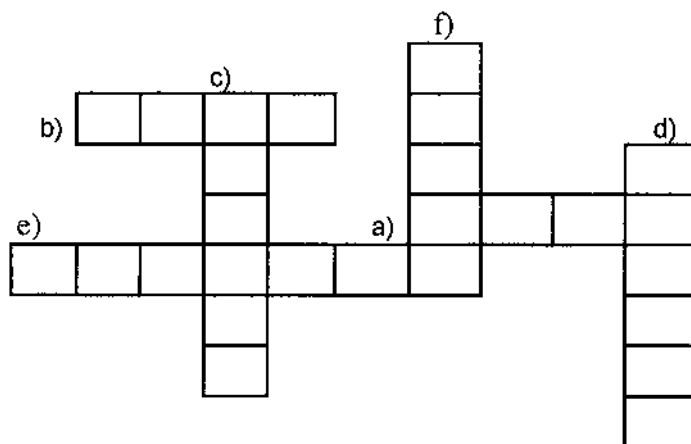
- a. Jó időben köveken napozom,
ha közel jössz a kő alá bújom.
Ha megfognak, nem szeretem,
Inkább a farkamat vesztem.

b. Melyik ló károg?

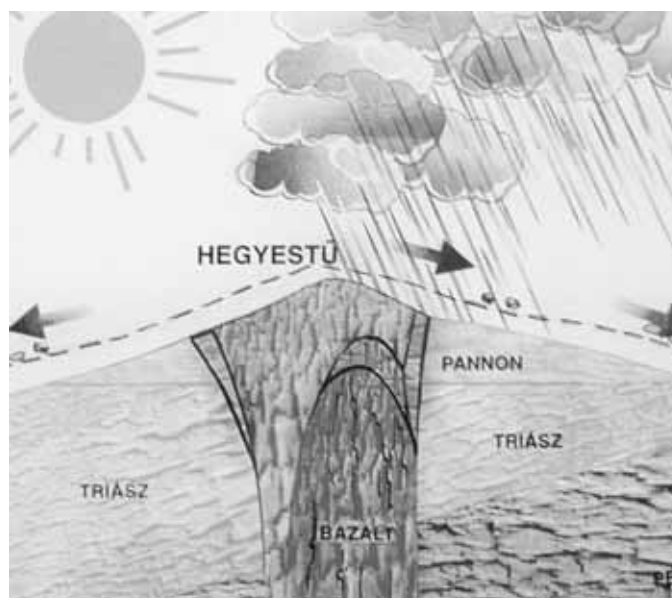
18. Miből van a "kecskeköröm"? _____

19. Fejtsd meg a rejtvényt!

- a. A vulkánból kirobbant por és apró kőzettörmelékből létrejött kőzet.
b. Felszínre ömlő kőzetolvadék.
c. Tűzhányó hegy.
d. A balatoni vulkánokat felépítő lávakőzet.
e. Útburkolás céljára faragott szabályos kőzetdarabok.
f. Csatorna, melyen a kőzetolvadék a felszínre jut.

20. Hegyestű vulkán egykori képét látod. Hol állunk ma? Jelöld az ábrán!

Bihari D.-Csillag G.-Embey-Isztin-Gellai M. nyomán

